

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Ustanovitev „Zveze slovenskih kmetov“

Velik korak naprej v organizaciji kmetov — Pomen »Zveze« —
V »Zvezi slov. kmetov« odločajo samo kmetje

Nedelja (4. septembra t. l.) je za razvoj naše kmetijske organizacije velike važnosti. V nedeljo se je namreč zbralo v Ljubljani v prostorih »Kmetijske družbe« veliko število kmetov, ki so sprejeli od pripravljalnega odbora predložena in od banske uprave že potrjena pravila nove »Zveze slovenskih kmetov«. S tem sklepom je bil položen temelj, na katerem bo mogoče graditi naprej prepotrebno stanovsko kmetijsko organizacijo, kakršno imajo pri nas že vsi ostali stanovci: trgovci, obrtniki, delavci, odvetniki, zdravniki itd., samo kmet je še ni imel, čeprav je ravno kmet v državi in v Dravski banovini najvažnejši gospodarski, socialni, kulturni in politični činitelj — oziroma vsaj moral bi že zdavnaj to biti, če bi se bil zavedal svoje moči in svojega pomena.

Več stanovske samozavesti

Prva in najbolj trdna podlaga vsake organizacije mora biti moralna zavest vseh članov organizacije, da so eno ter da jih spajajo in družijo isti interesi in isti cilji.

Takšne zavesti med našim kmetijskim ljudstvom doslej ali sploh ni bilo, kjer pa jo je kaj bilo, jo je bilo premalo. Namesto zavesti skupnosti in edinstvi in sloge smo videli baš pri kmetih, kako silovito so se klali med seboj zaradi nekkih »političnih idej«, ki so bile in so še za kmeta in za njegovo gospodarstvo popolnoma brez pomena. Kmetje so se klali med seboj za prazen nič! Zato pa so ostali večni reveži in na noben račun se ni dalo »politično« tako lepo in sladko živeti kakor na kmetijski račun.

To pa mora postati drugače in bo tudi postalo drugače, če se bodo začeli vsi kmetje ali pa vsaj večina njih zavedati svoje moči. Buditi to zavest vsepovsod, širiti jo in krepiti — to bo ena prvih nalog nove »Zveze slovenskih kmetov«.

Gospodarsko-politično delo

Mi smo vedno naglašali, in to ponavljamo tudi še danes, da je »Zveza slovenskih kmetov« čisto stanovska kmetijska organizacija, ki nima nič, ampak že prav čisto nič opraviti z nobeno »čisto« ali »visoko« politikom! Ravno tako nima stanovska organizacija po svojem bistvu nič opraviti s strokovno-tehnično organizacijo (n. pr. s »Kmetijsko družbo«).

Nedvomno pa je, da mora stanovska organizacija podpirati po svojih močeh i strokovno-tehnične kmetijske ustanove, na drugi strani pa se mora zanimati tudi za vsa, zlasti pa za gospodarsko-politična vprašanja (agrarna politika). Stanovsko-kmetijske organizacije glavni namen je skrb za procvit kmetijskega stanu kot celote. Ta skrb pa nalaga stanovski organizaciji

dolžnost, da se temeljito bavi z vprašanji carin (carinska politika), ker kmetom ne more biti všeeno, če se pridelki, ki jih imamo doma še preveč, uvažajo k nam brez carine, z nizko carino ali pa z visoko carino! Prav tako važna je za stanovsko organizacijo prometna politika (železniški tarifi), dalje socialna politika (zavarovanje za starost itd.), davčna politika itd. Zlasti v davčni politiki so bili kmetje doslej zelo na slabem, ker niso imeli svoje močne stanovske organizacije, dočim so industriji in organizira-

Rojstni dan prestolonaslednika

6. t. m. je dopolnil 9. leto svojega življenja prestolonaslednik kraljevič Peter. Mlademu prestolonasledniku, ki velik del svoje mladosti preživlja med nami, ves očaran od lepote slovenske zemlje, iskreno čestitamo.

ni stanovci nastopali vedno kot organizirana celota in so na ta način vedno dosegli tudi lepe uspehe in velike koristi.

Vsa taka in podobna vprašanja so seveda »politična«, ker o njih ne odločujejo samo stanovske organizacije, ampak tudi politične skupine. V raznih političnih skupinah (»strankah«) pa doslej še nikdar ni nastopal naš kmet kot enotna in močna organizirana edinica, ampak vedno le kot posameznik — eden v tej, drugi zopet v drugi politični skupini. Kot posameznik

se kmet seveda proti organiziranim skupinam ni mogel uveljaviti. Če bi bili pa slovenski kmetje organizirani kot stanovska enota, bi bili njihovi uspehi tudi pri političnih strankah vse drugačni, ker bi bile morale politične stranke voljo močne organizacije vse drugače upoštevati kakor so upoštevale voljo ali želje razkosanih poedincev.

Zato se bo stanovska kmetijska organizacija morala pečati tudi s »politikom« vsaj v toliko, da bo znala uveljaviti voljo in želje kmetijskega stanu kot celote tudi v »politiki« in v tej ali oni »politični« skupini.

Samo kmetje morajo odločati o kmetih!

Nadvse važno pa je, da odločujejo v novi »Zvezi« o kmetijskih zadevah samo kmetje in nihče drugi. Doslej tega ni bilo, čeprav je ta stvar tako naravna, da bolj biti ne more.

V odvetniških zbornicah, ki so stanovska organizacija odvetnikov, ne more nihče drugi odločevati kakor samo odvetniki. To je naravno. Ravno tako odločujejo o zdravniških stanovskih zadevah v zdravniških zbornicah samo zdravniki. O obrtniškimi stanovskimi zadevah odločujejo v njihovih zbornicah samo obrtniki. Tako je povsod.

Samo pri kmetih tega ni bilo!

O kmetijskih-stanovskih zadevah je odločal, in še odločuje, kdorkoli hoče: industriji in fabrikanti, odvetniki in profesorji; z eno besedo, kdorkoli, samo kmet najmanj! Kmet je imel samo pravico glasovanja, besede pa ni imel nikjer. To se pravi, govoril je lahko, kolikor so ga hoteli poslušati, ampak zaleglo njegovo govorjenje ni mnogo, ker nihče ni govoril v imenu krepke organizacije, ker je ni bilo!

Če bo pa enkrat tukaj organizirana močna »Zveza«, bo stvar postala drugačna. Prvič bodo v »Zvezi« odločevali samo kmetje; kar je čisto naravno. Drugič bo pa beseda, ki jo bo izrekel ta ali oni kmet v imenu »Zveze«, vse drugače zalegla kakor doslej!

Na ta način bo pa »Zveza« tudi zdrava politična šola za kmete, že zato, ker jim bo utrdila zavest, da kmetu ni treba samo pokorno poslušati drugih ljudi, ampak da tudi kmet sam lahko odločuje vsaj v svojih zadevah.

Priljubljeni odbor, ki si je postavil nalogo, da začne s pripravami za ustanovitev strogo nepolitične, zgolj stanovske organizacije kmetov, je že pred dalj časa končal svoje delo s tem, da je izdelal pravila bodoče »Zveze«, ki jih je banska uprava tudi že potrdila. Na sestanku, ki se je vršil v nedeljo (4. t. m.) pod predsedstvom nar. poslanca g. Komana, so navzoči potrjena pravila soglasno sprejeli in odobrili.

Delokrog bodoče »Zveze« je silno široko načrtan. »Zveza« bo imela svoje pododbore in svoje predstavnike in zaupnike po vseh krajih in večjih okoliših, tako da bodo vsi interesi prišli do svoje veljave in do svojega zastopstva. Različne interese bodo obravnavali pa posebni odseki (n. pr. odsek za carinsko politiko itd.).

Ustanovni občni zbor »Zveze slovenskih kmetov«

V nedeljo, 4. t. m. se je ob velikih udeležbi odličnih slovenskih kmetov in gospodarjev, narodnih poslancev, kmetov strokovnjakov in delavcev kmetijskega gibanja, vršil v sejni dvorani Kmetijske družbe ustanovni občni zbor »Zveze slovenskih kmetov« — prevažne in prepotrebne stanovske organizacije slovenskega kmetijskega ljudstva. Svojo odsotnost sta opravičila narodna poslanca Ivan Urek: »Ker imam za dne 4. t. m. določene tri shode v srezu, mi žal ni mogoče udeležiti se prevažnega zborovanja za ustanovitev naše stanovske organizacije. Izjavljam pa se solidarnim z vsemi sklepi zbora in mu želim največji uspeh.« in Anton Klinc: »Ustanovitev Zveze slovenskih kmetov imam za tako važen korak, da bi se je udeležil z največjim veseljem. Žalobog, sem na dan, ki ste ga določili, nujno zadržan. Prosim pa, da me štejete vseeno za člana Zveze slovenskih kmetov. Želim, da bi vsi naši kmetijski tovariši zavedno pojmlili

važnost svoje stanovske organizacije ter se je z vsemi močmi oklenili.« Zborovanje je, z nagovorom o nujni potrebi ustanovitve stanovske kmetijske organizacije, otvoril nar. poslanec tov. Albin Koman. O predpripravljenih delih in name-nu »Zveze slovenskih kmetov« je poročal v daljšem govoru tov. dr. Janže Novak, nakar je tov. Ivan Kronovšek prečital pravila, ki so bila soglasno sprejeta. Sledil je nato razgovor o organizaciji »Zveze slovenskih kmetov«. Tov. Fran Trček pa je v daljših izvajanjih razpravljal o vprašanju razdolžitve kmetov. Na podlagi teh izvajanj se je potem razvila obsežna debata o zelo važnih gospodarskih vprašanjih. V tem razgovoru je bilo povdarjano, da se mora »Zveza sl. kmetov« čimprej zavzeti za rešitev vprašanj o razdolžitvi kmetov, prehrane ljudi in živali tekom letošnje zime v nekaterih krajih, ki so bili močno prizadeti po suši, nekaterih davčnih vprašanjih in sploh o gospodarstvu in načrtih, da se isto pravilno uredi. V tem obširnem razgovoru so sodelovali kmetijski gospodarji, nar. poslanci Milan Mravlje, Anton Cerar in Albin Koman, ravnatelj Fran Trček, dr. Janže Novak in drugi.

Da se razumemo . . .

Iskreni ljudje pravijo, da prava ljubezen nastane šele po poštem obojestranskem izpovedovanju (okreganju). Da pa izkušene več ve kakor učen, pa je že tudi stara stvar.

Ker vsi nauki, ki drže za posameznika, navadno veljajo tudi za javno življenje, je nujno potrebno, da tudi v javnosti skušamo utrditi in poglobiti medsebojno ljubezen po gorenjem receptu!

Kako bi bilo na pr. zanimivo in koristno, ako bi na ta način najprej samo preizkusili, kje ljubezen za našega kmeta sploh obstoja? Ako se ista kje v resnici nahaja, potem pa je treba zavihati rokave in razbrskati pepel, da bomo mogli popihati v to hladno žerjavico in brez kresanja vžgati tak ogenj ljubezni, da si bomo mogli ob njem s pridom ogreti že skoraj otrple ude našega ogromnega telesa . . .

Pa se torej skregajmo!

Vi, vsi tisti, ki našemu »trmastemu« in »nepristopnemu« kmetu držite lepe pridige in stresate z rokava »zlate« nauke, a se neubogljenec za nje niti ne zmeni — in vsi oni, ki v potu svojega obraza uničujete potrpežljivi papir z obupnimi ugotovitvami, da kmet kar neče in neče samemu sebi dobro, se v marsičem motite! Motite se, če mislite, da kmet namenoma neče vsestransko napredovati — motite pa se tudi, ako mislite, da so Vaši nauki edino in vedno pravilni!

Ako hočete, da Vas kmet razume, potem uvažujte tudi njegovo zahtevo, da ga tudi Vi morate razumeti kajti, ako voznik vidi, da ga vprežen konj ne razume na besedo, ga skuša usmeriti z vajeti, a če konj kljub vsemu temu neče iti, kamor hoče voznik, potem (če je le vreden svojega imena) voznik takoj ve, da ga konj ne uboga iz gotovega tehtnega razloga! Morda mu je samo z enim pogledom osvežen spomin na svoječasen padeč, udarec, strah itd. na dotičnem mestu povod, da danes ne uboga? Morda pa prav sedaj sluti nevarnost ali čuti žulj neprimerne mu vprege, o čemer vsem voznik niti nima pojma?

Kakor se samo tak konj pusti slepo voditi, ki je popolnoma slep (a še ta prav zato v podvojeni meri uporablja druga razpolagajoča čutila kakor: sluh, čut in spomin, dočim bi v nasprotnem slučaju dal več na svoj vid kakor na prigovarjanje stoterih voznikov) tako tudi Vi ne zahtevajte slepe pokorščine od onega kmeta, kateremu je v njegovi življenjski praksi že nešteto-krat bilo zlorabljeno izkazano zaupanje. Makar da imate še boljšega in zvestejšega psa, kateri Vam samo na migljaj proži nogo; samo enkrat zlorabite njegovo vdanost s tem, da mu nogo ne oprostite — pač pa mu na njej odrežete

del podplata — nikdar več ne bo ustregel Vaši želji! Če pa živite v veri, da je kmet neumnejši od živali, pa Vam itak ni pomoči . . .

Tudi Vi ste morda podobni vozniku, ki v doseg svojega namena prepogostokrat rabi bič, prereditko pa na svoje čelo položi prst in premišljuje zakaj polevno živinče ne uboga slepo njegovemu ukazu?

Vi n. pr. v političnem pogledu preradi propagirate, suho pasivnost, kmet pa predobro ve (iz lastnih izkušenj), da je pasivnost istovetna z nazadovanjem ali celo propastjo.

V svojih govorancah hlastate po neki svobodi, a če Vam je poverjena, da jo delite, pa ste morda sami največji diktatorji? Povprečen kmet pa kljub svoji preprostosti in prirodni inteligenci ve, da popolne svobode na tem pregrešnem svetu biti ne sme. On se dan za dnem ponovno prepričaav, da mora najmodrejši gospodariti, drugi pa ubogati brez ugovorov in vsakokratnih vsiljevanj pestro pogrešenih nazorov. Če vidi, da ga duševno prekaša njegova žena, ji bo brez posebnega obotavljanja (vsaj prikrito) prepuštil glavno besedo. Kmet torej iz lastnega prepričanja ne kriči po svobodi; to kričanje mu vsiljujete vsi oni, ki pogrešate svobodo, da bi jo potem morda zlorabljali; pač pa hoče modrega in železnega gospodarja, ki bo kos svoji težki nalogi!

In na gospodarskem polju! Tam vse preveč vsiljujete pretirano aktivnost, dočim kmet predobro ve, da je »srednja pot, zlata pot«. Kako naj verjame rotečim vsak dan pregretim zahtevam, da treba povečati proizvodnjo, ko vidi, da se zlorablja že sedanja njegova pedjetnost in vsled česar že danes dela v globoko pasivo. On še mora nekaj časa delati samo za revno jedačo, ne more pa tega vsiliti svojemu delojemalcu; on more leta in leta živinčetu kositi travo in nositi vodo, ne more pa dnevno kupovati za 6 Din močnih krmil, ako mu stvar ne vrne niti za 3 Din prirastka; ne more nadalje mlekojemalcu vsiliti 10 l mleka, če pa on rabi komaj 5 litrov itd.

In da otipam Vaš socialni čut; morda se Vam takole na letovišču (na kmetih) zdi tako zdravo, da mislite, da (moški in ženske, otroci kakor starši) igraje garamo svoj 16 do 18 urnik, dočim se Vam v drugih strokah vidi že 8 urnik predolg za zrele ljudi, dočim se mladoletni in onemogli sploh ne smejo zaposlovati? Morda so nadalje za druge stanove znižane cene na raznih prometnih sredstvih in še marsikje drugod zato, da se »nižja« kasta ne meša z »višjimi« in končno: ali je za izčrpanega kmeta najprimernejša pokojnina v tej obliki, da bo na stara leta moral pristradati še one »procente«, da bo mo-

gel svoje suženjstvo pripisati na svojega potomca . . .?

Kakor utegne voznik pokvariti dobrega konja, ako ga nesmiselno poganja v žuleči vpregi, tako utegneta tudi Vi zdravega kmeta prekvasiti v uporneža z Vašim ravnanjem.

Ako prav razumem zadnjega domoljubovega »gospodarja«, nas ne pehajo v revščino toliko poslediče splošne krize, kakor pohlep za hitrim dobičkom (torej spekulacija). Gospodje v modrosti, ako bi imel kmet tudi čas za spekulacijo, potem bi Vi postali prve — ne ravno preveč nedolžne žrtve.

Mar mislite, da se je kmet vrgel preveč na kako posamezno panogo? Potem bi brez dvoma v eni ostalih panog nastala vrzel! Ker te ni, je prubit dokaz, da kmet prodaja vsega preveč. Zato bi raje zapisali, naj najprej sam porabi in povzije kar največ more, da se vsestransko nekoliko »okoži«, naj za tako skromno plačilo tudi nekoliko skromnejše »gara« in za druge ljudi nekoliko več »lenuhari«.

Ako pa kljub vsemu menite, da imate le prav:

Zakaj kljub Vašim visokim šolam ter vsestranskim praksam v tu- in inozemstvu, kljub raznim podporam in plačam s strani oblasti, denarnim prispevkom in zastojnim delom Vaših gojencev itd. na vseh šolah, zavodih in sličnih vzgojnih ustanovah — s prav redkimi izjemami uživata številnejše neuspehe, nego preprost kmet, ki je v celem življenju komaj prestopil pogled iz domačije na kateri živi in je odvisen samo od lastnega prizadevanja? In vendar bi slednji po mojem skromnem mnenju imel pravico pričakovati trdne opore tudi od onih, katere v to svrhu vzdržuje!

Zakaj tako malokateri Vaš sodelavec praktično izkoristi nauke, katere je dajal drugim, pač pa jih mnogo več išče kruha povsod drugod, nego v poklicu za katerega so se šolali in kasneje prakticirali?

Ko mu s temi odgovori zamašite usta, potem bo zijal še dolgo potem, ko mu jih blagovolite odmašiti.

Tine Janhar.

Razstava Kmetijske Matice na velesejmu

V oddelku slovenske knjige vzbujata slehernemu obiskovalcu pozornost razstavni prostor Kmetijske tiskovne zadruge. Mogočna mavrica, vzbočena nad zeleno naravo, dva stebra, na katerih oživljata prostor dva pristna kmetijska šopka, spletena iz žitnega klasja, maka, plavie, marjetic in nagljev, vse v prijetno zelenem okolju. V ospredju velik pulč za razstavljene knjige, a na njem ktp — glava kmetijskega kralja, borec-trpina, našega Matije Gubca . . .

Velik napis v sredini pulta pove obiskovalcem, da je Kmetijska Matica književna družba slovenskega kmeta, ki mu poklanja vsako leto za skromno udnino Din 20.— po 4 knjige predvsem kmetijsko-strokovne in narodno-gospodarske vsebine. Poleg knjig Kmetijske matice so razstavljene tudi one knjige, ki jih je izdala Kmetijska tiskovna zadruga kot izredna izdanja, dalje priljubljeni žepni »Kmetijski koledar« in pa mesečnik za kmetško prosveto »Gruda«, ki je glasilo naše vrle kmetijske mladine, organizirane v Zvezi kmetov in deklet.

Pod mavričnim obodom pa je napisano geslo, ki naj bi ga sleherni kmetijski obiskovalec velesejma ponesel s seboj in se po njem ravnal: Kmetovalci, le potom izobrazbe pride boljša bodočnost!

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Frane-Jozefovac« grenočica uporablja z najboljšim uspehom.

Kakšna naj bo naša politika?

(Dopis.)

Slovenski kmetje in delavci smo vzgojeni v dolgotrajni politični šoli strankarskih strasti in sovraštva, ki so ga iz najrazličnejših razlogov netili med nami »politični voditelji« in njihovi pomagači vseh najrazličnejših strank in struj. Zato ni nič čudnega, da živimo v naši državi, še vedno v starem strankarskem razpoloženju, polnem predsodkov, strasti in sovraštva.

Le poglejmo! Po zemljepisni legi leži naša lepa domovina na eni najvažnejših točk Evrope, kjer ima svoje posredne in neposredne interese skoraj vsa evropska trgovina in industrija. Mi imamo dovolj plodne zemlje, gozdov, ugodno podnebje, izredno bogate zaklade najrazličnejših rudnin in zvezo z morjem, kar nam omogoča našo popolno gospodarsko samostojnost in razmah na vse strani, a to edino le pod pogojem, ako smo uedinjeni kot državna celota.

Zaradi tako izredno važne zemljepisne lege bo balkanski pólotoč tudi v bodočnosti, vedno nevarno ognjišče svetovnih vojnih požarov, kakor je bil v prošlosti, ako ne bomo vsi Jugoslavlani, znali biti sami dovolj razumni in močni.

Sedanja naša država je pa tudi važna kulturno križišče. Tu se srečujeta vzhodna in zapadna kultura, vzhodno pravoslavlje z rimskim katolicizmom, odporni turški islam z nacionalističnim nemškim protestantizmom. Poleg teh ima v Jugoslaviji močno soodločujoč vpliv še zapadno kulturnobojno svobodomiselnost in judovski kapitalizem, ki sta poleg najrazličnejših nacionalističnih, državnopravnih, in drugih stremiljenj in struj, ki so stalna nevarnost in ovira za mirno sožitje, za gospodarski in kulturni razvoj v državi.

Tako vidimo, da je naša domovina kljub svoji izredno ugodni zemljepisni legi in naravnim bogastvom vseeno v stalni nevarnosti pohlepa tujih narodov in držav.

Ker smo torej v stalni nevarnosti, da postanemo žrtev tujega pohlepa, in ker je naša narodnostna, gospodarska in kulturna svoboda in samostojnost odvisna edino le od nas samih, od naše lastne moči in sposobnosti, je nujno

potrebno, da združimo in zberemo prav vse naše moči, da si utrdimo in ohranimo našo narodnostno, kulturno in državno samobitnost. Naša politika torej ne sme biti nikdar kak tuj posnetek, ampak vedno mora biti samonikla in prilagodena svojim posebnim zemljepisnim, gospodarskim in kulturnim razmeram.

Tu, v naši od Stvarnika tako izredno oblagodarjeni domovini, živimo pravoslavni, katoliški, mohamedanski in drugi verniki; pomešani s svobodomiselnimi svojimi sobratji, kjer imamo vsi enako potrebo medsebojne sopomoči, ker smo eni in drugi prešibki, utrditi in vzdržati našo državno celoto. Naša narodnostna, kulturna, gospodarska in politična svoboda pa je odvisna edino le od nas samih, če bomo stalno složni in edini in stali kot celota, pripravljeni v obrambo svoje domovine.

Naša sloga, edinost in medsebojna ljubezen, pa je odvisna edino le od medsebojnega spoštovanja, verske strpnosti in socialne pravičnosti.

V smislu sedanje ustave, je taka politika že predvidena. Treba je samo, da se v vseh krajih začne z resnim in doslednim delom.

Kmetje in delavci! Ne zanašajte se samo na druge! Izkušeni imate že dovolj, da če še sami zase ne brigate, se tudi drugi za vas ne bodo. Pustite staro strankarstvo in stare strankarje in začnite sami v svojih stanovskih in strokovnih organizacijah reševati socialno vprašanje na temelju socialne pravičnosti in stanovske vzajemnosti kmeta in delavca. Tam imate priliko — ker kmetje in delavci imate povsod večino —, da odločate svobodno o vseh svojih zadevah. Od vas samih je odvisna vaša usoda in bodočnost vaših otrok.

Lahko bo torej vsakomur jasno, da mora biti naša politika dosledno demokratična v smislu sedanje državne ustave na temelju verske strpnosti, socialne pravičnosti in stanovske vzajemnosti kmeta in delavca in prepojena z globokim verskim in moralnim čutom.

Frane Beltram.

Konference in zopet konference

Vse konference ostajajo brezuspešne — Težave agrarnih držav

Odkar je svetovna vojna napravila iz cele Evrope eno samo veliko politično in gospodarsko pogorišče, še ni minilo nobeno leto skoraj brez te ali one konference. Konference so sklicevale posamezne velesile, sklicevalo jih je Društvo narodov, sklicevala so jih razna društva in »lige«, uspeha pa doslej nismo dočakali še nobene. Vse je ostalo pri praznih besedah in pobožnih željah!

Tudi agrarne države so imele že več konferenc: v Sofiji, v Pragi, v Budimpešti, v Varšavi, v Parizu itd. Zastopniki agrarnih držav so naglašali na vseh konferencah, da za agrarne države ni druge rešitve iz težkega njihovega finančnega in gospodarskega položaja kakor samo v tem, če industrijske (zapadno-evropske) države odpro svoj trg za agrarne produkte agrarnih držav, ki bi potem za prodano blago lahko kupovale od industrijskih držav industrijske izdelke.

Do te rešitve pa ni prišlo in kakor vse kaže, zlepa tudi še ne bo prišlo. Vsaka evropska industrijska država ima namreč tudi svoje lastno poljedelstvo, ki ga mora za vsako ceno ščititi, že za slučaj vojne. Narodi namreč izza svetovne vojne še niso pozabili, kaj se pravi imeti potrebni živež doma...

Tako ima n. pr. Francija dovolj žita doma, še več pa v svojih kolonijah. Za Francijo tudi Anglija ne zaostaja. Nemčija bi sicer lahko pre-

nesla nekaj uvoza žita, toda tudi ona ima svoje agrarne interese. O Češkoslovaški republiki je skoraj kar težko reči, ali je bolj industrijska ali agrarna država. Prav tako je z Avstrijo.

Te dni zboruje zopet agrarna konferenca v Stresi. Tam imajo prvo besedo Francozi. Toda po vsem, kar smo omenili zgoraj, je malo verjetno, da bo ta konferenca prinesla agrarnim državam kakšne posebne koristi!

Javno zborovanje Jugoslovanske Radikalne Kmetijske Demokracije v Ljubljani dne 11. septembra t. l. ob 10. uri v velikih dvorani hotela »Union«. Poroča ljubljanski poslanec g. miu. dr. Albert Kramer. Na zborovanju govore še gg.: Dr. Srškić Milan, predsednik ministrskega sveta; Uzunović Nikola, ministrski predsednik v pokoju in predsednik glavnega odbora JRKD v Beogradu; Pucelj Ivan, minister za socialno politiko in narodno zdravje; ing. Radivojević Laza, minister za promet; Demetrović Juraj, minister za kmetijstvo; Mohorič Ivan, minister za trgovino in industrijo; dr. Kumanudi Kosta, predsednik Narodne skupščine; senatorji in narodni poslanci iz raznih krajev države. Zunanji udeleženci zborovanja imajo četrtinsko vožnjo. — Sreski odbor JRKD za mesto Ljubljano.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Gruda«!

Mladina

Mogočna kmetska manifestacija v Savinjski dolini

V nedeljo, dne 4. septembra t. l. je priredilo agilno Društvo kmetskih fantov in deklet iz Orle vasi tekmo koscev in veliko kmetsko manifestacijsko zborovanje — ne doma, ampak v Letušu, kar je imelo za posledico, da se je vse tamošnje prebivalstvo navduševalo za kmetsko stvar. Uspeh je bil nepričakovan. Kmetskega ljudstva se je kar trlo, od blizu in daleč, bilo jih je v tem malem kraju zbranih preko 2000.

Slikovita povorka z godbo na pihala na čelu (iz Rečice ob Paki) je krenila iz vasi na tekmovalni prostor, kjer je že tudi bilo zbranih mnogo gledalcev. Godba je veselo svirala, za njo so korakali postavniki kmetski fanti s kosami na ramah, za njimi brhke enotno oblečene grabljice, nato okrašeni vozovi in številno občinstvo.

Na znak trobentača so fantje zavihteli kose in že po 6 minutah je prvi končal, kmalu za njim še ostali. Ocenjevalna komisija je pričela svoje delo, ljudstvo pa se je zbralo okoli govorniške tribune, s katere je vse navzoče iskreno pozdravil predsednik Društva kmetskih fantov in deklet v Orli vasi tov. Franc Kronovšek in se jim zahvalil za tako številno udeležbo, posebno pa je imenoma pozdravil delegata in predsednika Zveze kmetskih fantov in deklet tov. Ivana Kronovška, narodnega poslanca za celjski okraj g. Ivana Prekorška, narodnega poslanca za litjski okraj tov. Milana Mravlje, kakor tudi ljubljanske in celjske tovariše.

Nato je govoril predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek, ki je prav tako toplo pozdravil vse navzoče in prečital sledeče pismo tov. bana dr. Draga Marušiča:

Društvu kmetskih fantov in deklet v Orli vasi.

Zal mi službeni posli ne dopuščajo, da bi se odzval Vašemu ljubeznivemu vabilu ter osebno prisostvoval plemeniti borbi izurjenih kmetskih mišic za častni naslov najboljšega kosca v okraju. Zdrav in krepak kmečki naraščaj nam je najboljša garancija za boljše bodočnost in procvit naše mile Jugoslavije. Zeleč prireditvi popoln uspeh, Vas pozdravlja

dr. Marušič I. r.

Navdušeni klici in ovacije svojemu banu, ki se vedno živo zanima za kmetski narod, se dolgo niso polegale. Nato je tov. predsednik v temperamentnem govoru razvijal, kako potrebne so naše organizacije, ki naj vzgajajo kmetski naraščaj, da bo nekoč sam odločal o svojih stvareh in podčrtal zlasti velike moralne vrednote tekmovanja v lepem kmetskem delu. Za njim je govoril narodni poslanec g. Prekoršek, ki je uvodoma toplo pozdravil kmetsko mladino in starejše navzoče ter v daljšem govoru jasno povedal, da je nujno potrebno, da se kmetska mladina v društvih sama vzgaja za bodočnost in to posebno z ozirom na današnji težavni položaj kmeta. Kot g. Prekoršek je bil tudi prav živo pozdravljen in aklamiran naslednji govornik, narodni poslanec tov. Milan Mravlje. Kljub temu da se je vliel dež, je množica vztrajala in mu po njegovih pozdravih v imenu kmetskega ljudstva litjskega okraja zopet priredila navdušene ovacije.

Dež je začasno ponehal in pričela se je zabava na veseličnem prostoru na vrtu tov. Remica, kjer je bil razglašen sledeči rezultat tekme koscev: I. Anton Grabner (22 točk), II. Fr. Mogel (21 točk), III. Lud. Stepšnik (19½ točke), IV. Jak. Belak (18½ točke) itd. Zmagovalec je prejel krasno uro, z graviranim posvetilom, dar bana dr. Marušiča. Tudi ostali nagrajenci so prejeli prav lična in praktična darila.

*

Vztrajno delo mladega društva

V nedeljo, 28. avgusta, je trnoveljska kmetiška mladina, ki si je ustanovila lastno »Društvo kmetških fantov in deklet«, priredila lepo tekmo koscev. Številni kosci in grabljice, obdani od velike množice ljudstva, so v povorki skozi Trnovlje, z godbo, s konjeniki, okrašenimi vozovi in zastavami korakali kot mlada kmetiška armada na tekmovalni prostor.

Po tekmovalnih predpripravah so sledili pozdravni govori tovariša Toneta Merslaviča iz Bt. Jurja ob j. ž. in tov. Andreja Jesenka iz Dramelj. V govorih sta oba povdarjala velik pomen mladinske organizacije ter pomen lepih tekem koscev in žanjic, ki so postali pravi kmetiški prazniki, ki edini sodijo na vas. Sledila je zatem tekma koscev, ki je ob velikem zanimanju vseh navzočih potekla kar najlepše in najvzornije.

Formirala se je nato spet povorka ter korakala na veselični prostor, tam je komisija razglasila izid tekmovanja in razdelila za to pripravljene nagrade, prvo je dobil tov. Martin Stožir, 2. Franc Golihleb, 3. Joško Velenšek, 4. Franc Jesenek.

Nato se je začela lepa domača zabava. »Društvo kmetških fantov in deklet« v Trnovljah, ki je prvič stopilo na plan, je lahko zelo ponosno na svojo prvo prirediteljo, ki je tako lepo uspela. Kakor na tekmi, tako tudi na zabavnem prostoru, je bilo ustrezno vsem gostom. Mlademu in agilnemu društvu najlepše častitamo ter želimo v bodočnosti še boljših uspehov v razmahu mladinskega gibanja.

★

Manifestacija kmetškega dela v Stranica pri Konjicah

Društvo kmetških fantov in deklet v Stranica pri Konjicah je priredilo v nedeljo, 28. avgusta t. l. lepo uspelo tekmo žanjic, s katero je zopet dokazalo svojo delavnost. Že v zgodnjem nedeljskem popoldnevu se je od vsepovsod pričela zbirati številna množica ljudi. Lepo urejena povorka, ki je krenila izpred Marinškovih hiš, je otvorila praznik straniške mladine. Na čelu povorke je jezdil z zastavo predsednik društva Bornšek, za njim sta igrala dva muzikanta ve-

sele koračnice, nato pa je šlo 8 žanjic tekmovalk in velika množica ostalega občinstva. Med vrisom fantov in lepim petjem žanjic je prispela povorka na tekmovalni prostor. Žanjice in zbrano občinstvo je prvi nagovoril gospod dr. Mejak Ervin iz Konjic, ki je v lepih besedah poveljeval kmetiško delo in vzpodbujal tovariše in tovarišice k nadaljnjemu delu. Nato se je v iskrenih besedah poslovil od tamošnjega splošno priljubljenega šolskega upravitelja g. Leona Dobnika, ki odhaja na novo službeno mesto v Slov. Bistrico. Solzne so bile oči naših vrljih Straničanov ob tem poslovilnem govoru, kajti zavedajo se, da s tovarišem Dobnikom zgube svojega očeta in voditelja, ki jim je stal s svojimi navsveti vedno in povsod na razpolago. Za tem je spregovoril v imenu Zveze tovariš Kolšek Franc iz Konjic, ki je pohvalil vrle Straničane, da tako strumno korakajo v armadi, ki ima za znak šopek za klobukom in rožmarin na prsih. Povdarjal je, da naj bosta kmetiški fant in kmetiška dekleta vedno in povsod samozavestna in odločna

ter kot prava bojovnika kmetiške armade to tudi vselej in povsod javno pokazeta. Po Kolšekovem vzpodbujajočem govoru, so žanjice zavzele svoje prostore. Po par navodilih tovariša Kolšeka, ki je tekmo vodil, se je ta pričela. Zganilo se je žitno polje, in rasel je snop za snopom. V kratkih presledkih so žanjice druga za drugo požele odmerjene pasove žita ter nato posedle k malci. Komisija pa je med tem pregledala tekmovališče in prisodila prvo mesto tov. Slapnik Zofki, drugo Fijavž Mariji, tretje Fijavž Tereziji, četrto Slapnik Minki, peto Borlak Veroniki, šesto Ostruh Francki, sedmo Podpečan Ani in osmo Fijavž Marici. Po razglasitvi izida tekme se je zopet formirala povorka in odšla do tov. Marinškega, kjer je bila prijateljska zabava.

Na ta svoj tako lepo uspeli mladinski praznik so Straničari lahko ponosni, ker je navdušil mladino za bodoče delo, starejšim pa pokazal, kako se naši fantje in dekleta pošteno zabavajo in kako upliva tamošnje društvo na vzgojo svojega članstva.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, ledvičnih in kamnih v mehuru, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V Celju se kmetiško-delavska mladina organizira

Tudi kmetiška in delavska mladina v Celju in okolici je uvidela veliki pomen kmetiško mladinskega pokreta, kateri se z neverjetno naglico širi in bo kmalu organiziral vso kmetiško-delavsko zavedno mladino.

V torek dne 29. avgusta smo se zbrali tovariši in tovarišice v Celjskem domu, da si izvolimo pripravljalni odbor, kateri naj bi imel nalogo ustanoviti društvo. Udeležba je bila nad vse pričakovanje, vključno temu, da so razni nasprotniki pokreta napeli vse sile, da bi nam onemogočili že prvi sestanek in nas tako že v kalu zadušili.

Sestanek je otvoril tov. Klajnšek, kateri je uvodno pozdravil navzočo mladino, ji obrazložil namen in pomen društva. Kot drugi je pozdravil tovariše tov. Uršič, tov. Jesenek je izročil pozdrave društva iz Dramelj. Tov. Turnšek je v daljšem govoru orisal naš program in kolikega pomena je, ako se mladina organizira v lastnih društvih. Nato so sledile volitve v pripravljalni odbor, ki se je sestavil naslednje: predsednik in blagajnik tov. Ivan Klajnšek, podpredsednik tov. Rólef Jure, tajnik tov. Stanislav Ota ter odborniki tov. Marija Vrečer, Albert Paulič, Stanko Gorjup in Maks Razboršek. Nato je tovariš Franc Kronovšek izročil pozdrave društva iz Orle vasi.

Novoizvoljeni predsednik se je nato zahvalil za zaupanje in pozval odbor, naj pridobi čim več članov, da bo naša deteljica visoko zaplapolala nad Celjem in okolico ter da bomo lahko za vzor drugim društvom. — O. S.

Skupina koscev in grabljic ter ostalega članstva mladega in zelo agilnega »Društva kmetških fantov in deklet« v Zg. Hudinji pri Celju, ki je 21. avgusta priredilo uspelo tekmo koscev in veliko kmetiško mladinsko zborovanje

Zborovanje kmetijskih inženjerjev

V soboto 3. sept. se je vršil v prostorih gost. Mrak letni občni zbor sekcije Udruženja jugosl. agronomov v Ljubljani. Iz cele Dravske banovine so prihiteli člani na svoj letni sestanek, da obravnavajo važne zadeve svojega stanu in našega kmetiškega gospodarstva.

Predsednik g. inž. Lah je podal podrobno poročilo o delovanju sekcije v minulem letu, izčrpno orisal težak položaj kmetiškega gospodarstva in s tem v zvezi težavno stališče agronomov, ki jim je poverjeno visoko poslanstvo med narodom.

Tajniško in blagajniško poročilo je podal g. inž. Muck, iz katerega je bilo razvidno, da je sekcija požrtvovalno ukrenila vse potrebno za ugled in avtoriteto agronomske vede.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik inž. Teržan, podpr. inž. Zidanšek, tajnik inž. Jelačin, odborniki inž. Mikuž, inž. Rataj, inž. Šabec, inž. Zupanič; nadzor. inž. Petkovšek, inž. Kranjc; namestn. inž. Sadar, inž. Wenko.

Soglasno so bili med drugim sprejeti sledeči predlogi za občni zbor centralnega Udruženja in resolucije:

1. Vsled svetovne gospodarske krize je v največji meri prizadet kmetiški stan, ki tvori

osnovo naše države. V časih ko so najboljši kmeti težje položaja, smatramo za potrebno, da sodelujejo pri obnovi našega narodnega gospodarstva vse strokovne sile naroda.

2. V interesu našega kmetiškega gospodarstva in njegovega napredka naj se postopa pri osebnih vprašanjih kmetijskih strokovnjakov, ki jim je poverjena težka in odgovorna naloga, strogo objektivno in po zakonu o povzdigi kmetijstva, podpisanem od Nj. Vel. kralja na Bledu dne 6. sept. 1929. in to po predpisu § 7. tega zakona.

3. Da se omogoči strokovna izobrazba čim večjemu številu kmetijskih sinov, naj bi se na kmetijskih šolah znižala oskrbnina učencev na minimum.

40 let vzornega dela

V nedeljo, 4. t. m., je Podružnica Kmetijske družbe v Št. Vidu slavila pomembno obletnico — 40 let svojega delovanja. Predsednik podružnice nar. poslanec Albin Koman je lepo orisal nastanek te važne kmetiške gospodarske organizacije, njen razvoj do današnjega dne ter delo, ki ga je podružnica izvršila. Lepi proslavi je prisostvoval tudi predsednik Kmetijske družbe tov. Oto Detela.

Novice

Mislimo na svojo kri in slovensko zemljo

Štirim narodnim mučnikom, 6. septembra 1930, so v borbi za svobodo in najosnovnejše človečanske pravice slovenskega naroda v Italiji tragično preminula mlada življenja mučnikov F. Bidovca, Z. Miloša, V. Valenčiča in F. Marušiča. Njih sramotna smrt težko leži na naših dušah; iz te grenkobe pa je zrasel ponos in jeklena vera, ki hladi krivice in kaže poti v svobodo. — Mladim bazoviškim žrtvam večen spomin!

Domače vesti

† **Alojzij Pavlin.** 1. t. m. je v Trebnjem preminul posestnik in gostilničar Alojzij Pavlin. Pokojnik je bil znan širom Dolenjske kot dober gospodar in plemenit značaj; poleg svojega gospodarstva je posvečal veliko skrb in dela tudi javnemu udejstvovanju. Kot soustanovitelj mnogih gospodarskih in kulturnih društev je mnogo deloval v gasilstvu in Sokolu. Bil pa je tudi vnet in umen zadrugar. Številna udeležba na njegovi zadnji poti priča, da mu bo ohranjen časten spomin.

Zagorje. Seja pododbora srezke organizacije JRKD se vrši v ponedeljek dne 12. sept. ob 5. uri popoldne v Sokolskem domu. Poroča sreski poslanec Milan Mravlje.

Huda avtomobilska nesreča v Št. Vidu. Preteklo nedeljo proti večeru se je na znanem ovinku ob Cirmanovi hiši v Št. Vidu primerila avtomobilska nesreča, ki je zahtevala življenje posestnika Franca Dolenca iz Novega mesta. Nesreča se je zgodila tako, da je osebni avto F. Dolenca trčil z avtobusom, ki vozi iz Ljubljane v Tržič, pri čemer se je avto vnel in je pri tem F. Dolenc zgorel.

Proslave v Ljubljani. Pretekla nedelja v Ljubljani je potekla v znamenju večih proslav. Med njimi je bil zlasti lep kongres narodnih noš, ki je bil nekaka slika slovanskega življenja. Poleg proslave obstoja primorskega društva »Sočac«, se je vršilo tudi nagradno strelsko tekmovanje strelskih organizacij.

Strela ubila mater in sina. Kakor poročajo iz Kostajnice, je preteklo sredo divjala huda nevihta zlasti v krajih Majurju, Kostriči in Mracaju. Strela je ubila 40-letno Kato Brkičičevo in njenega 10-letnega sina Milana, ki sta obirala fižol.

Otrok utonil v gnojni jami! Ko sta bila zakonca Pernek v Novi vasi pri Ptujju zaposlena s hišnimi posli, se je njun petnajstmesečni fantek igral v bližini gnojne jame ter se je pri tem na glavo prevrnil v gnojno jamo. Preden so ga mogli potegniti iz jame, je bil že mrtev.

Vlom v gostilno. V noči na 1. t. m., ko je močno deževalo, so vlomili neki zlikovci v gostilno Gašparja Pelka v Toplicah. Odprli so vsa vrata in okna, prišli v jedilno shrambo, se tam dobro najedli in napili, pobrali precej cigaret in nekaj drobiža. Svetili so z električno svetilko, kar je opazil mimo idoč gostilničar g. Oskar Klemenčič in poklical hišnega gospodarja. Klicanje je čul tudi tat, ki je imel v rokah svetilko, in je hitro pobegnil skozi odprta vežna vrata.

Nevaren požar v Tržcu. Dne 30. avgusta je nastal pri posestniku Širovniku Gustavu v Tržcu ogenj v gospodarskem poslopju. Goreti je začela tudi hiša,endar se je gasilec od Sv. Vida in Jurovca, ki so takoj prihiteli na pomoč z motorno brizgalno, posrečilo ogenj v toliko omejiti, da je na hiši zgorelo samo ostrešje.

Brezposelnost v Celju in okolici stalno narašča. Pri ekspozituri javne borze dela se že na novo prijavljajo brezposelni sezonski delavci in težaki, ker so se vršila stavbna dela v Celju in okolici letos le v manjšem obsegu.

Tatvine na Potoku. Te dni se je vtihotal neznan tat v času, ko domačih ni bilo doma, v hišo posestnika Franceta Jakšeta na Potoku pri Šmihelu ter odnesel iz omare zlato žepno uro z zlato verižico, dalje dolgo verižico s štirioglatimi členki, srebrno žensko uro, dva zlata poročna prstana, več zlatih zaponk in kompletno moško obleko. Oškodoval je Jakšeta za okroglih 2900 Din.

Vlom v škofijski grad na Betnavi. Kakor javljajo iz Maribora, so neznan tatovi v noči od srede na četrtek vlomili v škofijski grad na Betnavi ter odnesli med drugim sedem dragocenih preprog, mnogo posteljnine in drugih predmetov. Vlomilci so bili nemoteni, ker v onem delu gradu, kjer so vlomili, nikdo ne stanuje.

kenhausen-u trčili s knežjimi četami. Vnel se je srđit boj, a kmetje so podlegli. Knežje čete so jih strašno mučile. Nad 100.000 jih je izgubilo življenje.— in v smislu večnoživega naravnega zakona:

Čim večji pritisk, tem večji odpor. Saj se je tudi on začel zavedati svojega človeškega dostojanstva, živel je zavestno življenje in izsledil vzrok krivicam. Hrepenenje po boljšem življenju ga je pognalo v boj z izkoriščevalci. Zagnal se je v nasledkih v krivce z manjšo ali večjo silo. Končno je Gubčeva armada združeno zaklicala po »stari pravdi« — po starih pravicah.

Ni uspela.
Razbeljena krona na glavi kmečkega kralja, tisoči križanih — to so bile priče nadaljnjega srednjeveškega suženjstva, ki se je vlekle, kot smo videli, do 2. polovice preteklega stoletja.

Taka je beseda o naših očetih. Kaj naj zahtevamo od njihove črne povesti?
In vendar:

To mravljišče, tisočkrat razmetano, ni izgubilo ravnotežja, ni klonilo. Kljub onemoglosti je izžarevalo tudi duševno življenje. Tja v dneve robate sega njegovo notranje snovanje. Le jakost volje, hrepenenje in samoniklost so mogle pričarati lepoto in bogastvo naših kmečkih hramov, kamor se z neko nestrpnostjo zatekamo po izraze narodne duše. Le plodovito notranje doživljanje je sklesalo okusno kmečko opravilo, naše vezanine, čijih motivi iz rastlinstva in ži-

Razpis službe cestarja. Sresko načelstvo v Kranju je razpisalo mesto državnega cestarja na prvi državne ceste med km 681.3 do 688.5 s sedežem v Hrušiči z mesečno plačo 541.44 Din in stanovanjsko doklado 89.20 Din. Pravilno opremljene prošnje se sprejemajo do 20. t. m. pri tehničnem oddelku sreskega načelstva v Kranju.

Krava je izginila čez noč od ponedeljka na torek posestniku Seničarju v Smolenji vasi. Redil jo je v nameri, da jo naslednji dan proda na sejmu v Novem mestu. Zjutraj je bil hlev prazen. Siva mlekarica je vredna nad 1600 Din.

Kupovanje starega srebrnega denarja. Narodna banka kraljevine Jugoslavije kupuje predvojni srebrni denar po naslednjih cenah: srebrne dinarje: po 5 Din 2 dinarske, po 2.50 Din 1 dinarske in poldinarske po 1.25 Din; srebrne avstroogrške krone: po 13 Din 5 kronske, po 5 Din 2 kronske in 1 kronske srebrnike po 2.50 Din, po tej ceni se odkupujejo tudi srebrni črnogorski perperji; srebrne avstrijske goldinarje po 6.60 Din; srebrne tolarje Marije Terezije po 14 Din; srebrne ruske rublje, kovane pred letom 1886 in po njem po 10.70 Din in polrubelske novce po 5.40 Din; srebrne nemške marke po 14.50 Din novce za 5 mark, po 8.70 novce za 3 marke, po 5.80 Din novce za 2 marki, po 2.90 Din novce za 1 marko in po 1.50 Din novce za 50 pfenigov.

Stekel volk ogrizel več oseb. V okolici Vranja se je nedavno med žanjice priklatil stekel volk ter napadel ženske, ki so se branile s srpi. Nekega dvanajstletnega dečka je zver grozno ogrizla. Vsi, ki jih je ogrizel volk, so bili poslani v vranjsko bolnico, kjer se je pri nekaterih pojavila steklina, za katero so nekateri že umrli.

Požar v Vižmarjih. Preteklo nedeljo je nastal požar v kozolcu nar. poslanca Albina Komana v Vižmarjih. Po daljšem prizadevanju se je posrečilo ogenj omejiti. S kozolcem vred je zgorela tudi večja množina letošnjega fižola. Škoda znaša okoli 20.000 Din.

Uradne ure pri sodiščih v Ljubljani. Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani nam javlja, da so uradne ure pri sodiščih v Ljubljani od 1. septembra do 1. oktobra 1932 od 7.30 do 12.30 in od 16. do 18., ob sobotah od 7.30 do 13.30, a ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. Vložišče je odprto ob delavnikih od 8. do 12. in od 16. do 17., ob sobotah od 8. do 13., ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure.

Kmet v srednjem in novem veku

(Konec.)

A nič manjše življenjske priče so zapisane v utrdbah (taborih), ki so jih kljub vsem krvavitvam zidali v obrambo one zemlje, ki jim je dajala tako skromen kos kruha in tako siromašno streho. V razvalinah naših taborov, v teh pričah obupa, izzavane besnosti in junaštva, je bogata snov za ono ljubezen, ki se rodi le v grudi, le v onih prsih, ki venomer bijejo za kos zemlje, namočene z najkrepkejšimi sokovi. Na vsakem kamnu je odtis težke povesti, ki priča, da le kmet zna ljubiti svojo zemljo v molku in dejanjih.

Kako pa je bilo kmetom pri srcu, ko so gledali na uničena polja, na požgane vasi in porušene domove, na oskrunjene žene, vklejnene deco in na pobite tovariše?! Kakšna čustva so jih navdajala, ko so po minuli turški nevarnosti prihajali plemiči iz utrjenih gradov in stikali za njimi, češ, da so uporniki — kmetje so se namreč pritoževali deželnim knezom, da jih plemiči ne ščitijo — in jih posekali, kar jih je še ostalo iz turških bojev! In je li mogoče stehati njegovo gorje, če je radi pomanjkanja prstovoljno dajal otroke v turško sužnost! —

Če se je tudi naš kmet puntal in večkrat naravnost zbesnel, je ravnal kot njegovi tovariši v drugih državah — (L. 1575. so se uprli nemški kmetje. Možje in žene so šli v boj in so pri Fran-

valstva pričajo, kako verno je naša žena zrla v природo, — našo narodno nošo itd.

Naša lepa ljudska govornica vsebuje že od davnine bogate izraze za posamezne pojme. Samo ljudstvo si jih je skovalo. Ni bilo tako velikega trpljenja, da bi bilo moglo zamoriti najlepši del njegove govornice — njegovo pesem. Pesem že od nekdaj spremlja naše očete na polju in travniku, v gozdu in gorici, v mlinu, pri statvi in phalu. Pela je slovenska žena ob kolovratu in trlici, ob vodnjaku in potoku, v kuhinji in pri zibelki.

Kdo je izročil kmetu-trpinu toliko življenja? Kreši kremen ob kremen in odskoči iskra. Taka je kmečka duša. Iz sebe kreše, živi in ustvarja z ono silo, ki je lastna le prirodnemu otroku.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Vesti iz sveta

Na Grškem bodo imeli volitve. V Grčiji se pojavlja že dalje časa močna opozicija proti Venizelosu. Venizelos se je sporazumel s predsednikom Zaimisom, da se naj zbornica razpusti in izvedejo nove volitve.

Nove angleške vojne ladje. Admiraliteta je odredila gradnjo šestih križark in 39 manjših enot, v glavnem rušilcev, podmornic in pomožnih ladij. Stroški za te ladje bodo znašali okroglo 20 milijonov funtov.

Mesto hoče postati vas. Mestna občina Liebewalde, ki je nedavno slavila 700 letnico svojega obstoja, je prosila nemško vlado za izbris iz registra mest in zopetni vpis med vasi, ker ne more več izvrševati obveznosti, ki jih zahteva Nemčija od svojih občin.

Stavka ameriških farmerjev. 500.000 farmerjev v srednjem zapadu je začelo stavkati, da bi izsilili zvišanje cen za žito in druge poljedelske proizvode. Farmerji so se medsebojno obvezali, da v teku enega meseca ne bodo blaga niti kupovali niti prodajali. V Sioux Cityju v državi Jovi so zgradili na cestah barikade, da bi preprečili blagovni promet.

Brezposelnost na Bolgarskem. Po uradnih podatkih je bilo 1. julija na Bolgarskem 17.508 brezposelnih. Junija tega leta je znašalo število brezposelnih 23.512. Ta pojav je posledica večje zaposlenosti delavstva v tobačnih tovarnah.

Latinica na Japonskem. Po vzorcu Turčije se je zdaj začelo tudi na Japonskem mogočno gibanje za odpravo japonske pisave in njeno nadomestitev z latinico. Zagovorniki reforme pravijo, da se mora latinica uvesti zategadelj, ker je umljivejša za vse.

Nazadovanje državnih dohodkov v Ameriki. Državni dohodki v proračunskem letu 1931./32. so znašali 1557 milijonov dolarjev, prejšnje proračunsko leto pa 2528 milijonov.

Inflacija v Ameriki. Washingtonska vlada je dovolila zvišanje nepokritega papirnatega denarja od 900 na 1000 milijonov dolarjev.

Gosli za milijon lir. Italijanski listi poročajo o zelo zanimivem slučaju, ki se je pripetil nekemu italijanskemu goslarju, Ferrigliu po po imenu. Ferriglio je zašel v gmotne stiske in je zato prodal svoje gosli nekemu trgovcu z glasbilo za 5 lir. Ko je trgovec gosli pregledal, je odkril v njih notranjosti ime znanega mojstra in izdelovalca gosli Stradivarija in zraven letnico 1717! Te gosli, prodane za pet lir, so danes vredne milijon lir.

Dobra žetev na Češkoslovaškem. Po podatkih statističnega urada v Pragi je dosegla letošnja žetev v ČR rekord, kakršnega se niso nadejali niti največji optimisti. Pridelavek je tako obilen, da bo najdalekosejšega pomena za prehranbeno politiko države ter bo izzval naravnost revolucijo v pogledu uvoza. Potreba po nakupu tuje pšenice je letos za polovico manjša kakor lani, rž pa je tako obrodila, da jo bodo lahko izvozili 32.000 vagonov. Samo pri uvozu žitnih vrst bo Češkoslovaška letos prihranila nad pol milijarde Kč, kar bo za devizno politiko praške Narodne banke največjega pomena.

Newyorški župan odstopil. Newyorški župan Jimmy Walker je podal ostavko. Kakor znano, je bil Walker zapleten v velik korupcijski škandal, ter se je proti njemu vršila preiskava. V teku preiskave je dobil tako hud živčni napad, da so mu nasvetovali, naj odloži svoje mesto. Pri prihodnjih volitvah pa bo zopet kandidiral in bo verjetno zopet izvoljen, ker je zelo popularen.

Pameten ukrep. Prosvedno ministrstvo v Budimpešti je izdalo odlok, da se morajo znižati cene vsem šolskim knjigam za 25 odstotkov. Odredba se že izvaja in knjige, ki jih je izdala državna založba, so že cenejše.

Ogromen poset britske razstave za radio. Radio Manufacturers Association poroča iz Londona, da si je doslej ogledalo britsko razstavo v Olimpijahallu 170.000 ljudi. Kupčij je bilo sklenjenih za 30 milijonov funtov.

Dopisi

Ljutomer, kolo jahancev in vozacev bo priredilo v nedeljo dne 11. sept. t. l. jesenske konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru ob 11 uri. Vozili bodo večinoma konji iz znane muropoljske kmetske reje. Polovična vožnja po vseh železnicah dovoljena. Kolo vabi vse ljubitelje konjskega športa, da se v velikem številu udeležijo naše jesenske dirke. — Odbor.

Ponikva ob juž. žel. V nedeljo 21. avg. je Ponikva proslavila lep in pomemben dan. Vršila se je namreč otvoritev in blagoslovitev novega vodovoda, katerega je po dolgem delu in prizadevanju dosegla Vodovodna zadruga na Ponikvi, ki ji je načelnik tov. Komar, tamošnji učitelj. Vsa Ponikva je bila ta dan praznično razpoložena in vse je bilo v vencih in zastavah. Dopoldne ob 9. uri so domači župan g. Stor, načelnik vodovodne zadruge tov. Komar in šmarski okrajni načelnik g. dr. Marušič sprejeli g. bana dr. Dr. Marušiča, ki je prispel s svojim tajnikom g. dr. Brolihom in v družbi bivšega narodnega poslanca častitega g. župnika Barlela. Na meji občine so jih pozdravili in sprejeli domačini. Sprejemu je prisostvovala kmetska konjenica, ki so jo tvorili ponosni kmetski fantje z lepo okrašenimi konji in državno zastavo na čelu. Ko so prispeli na sredo vasi pred občinsko poslopje in cerkev, je pozdravil gospoda bana v imenu občinskega odbora tov. Tone Zdolšek. Ves prostor je bil okrašen z zelenjem in zastavami ter slavoloki z našimi značilnimi in duhovitimi izreki. Sprejemu je prisostvovalo mnogo sokolstva, gasilstva in občinstva tudi iz oddaljenejših krajev. G. ban se je za iskrene pozdrave toplo zahvalil. Po sprejemu se je vršila slavnostna seja občinskega odbora, na kateri so sporočili g. banu, da ga je občinski odbor imenoval za njegove velike zasluge za občino častnim občanom. Izročena mu je bila krasna diploma. Pri tej priložnosti je g. ban tudi izročil diplomu s priznanjem in nagrado domačemu zaslužnemu učitelju gdu. Komarju, ki jo je prejel iz kraljevega fonda za svoje neumorno delovanje na prosvetnem polju. Nato se je vršila služba božja, po kateri se je izvršila otvoritev in je mnogoštevilno množico nagovoril g. ban in naglasil, da pot vsakega uspeha zavisi le od požrtvovalnega, vztrajnega in nesebičnega dela, poleg tega pa je postavljen najlepši spomenik Ponikvi in njeni okolici, katerega sadove bo uživala še bodoča generacija. G. ban je žel za svoja izvajanja navdušene ovacije. Nato je načelnik Vodovodne zadruge tov. Komar poročal o zgodovini vsega dela in bojev, ki so jih imeli radi vodovoda. Zahvalil se je za podporo kr. banske uprave in higijskega zavoda v Ljubljani. Za svoj prepričevalni govor je žel obilo priznanja. Zatem se je izvršila blagoslovitev vodovoda po domačem gospodu župniku, nakar je imel prisrčen govor g. župnik Barle, ki je v krasnih besedah poveljeval ljubezen do bližnjega in ljubezen do Boga, ki ustvarja največje dobrine v

korist vsega človeštva. Občinstvo je njegove besede navdušeno odobraval. Za njim je povzel besedo predsednik Zveze kmetskih fantov in deklet tov. Ivan Kronovšek, ki je uvodoma podčrtal veliko pridobitev vodovoda s skupnim delom in pozval številno kmetsko mladino, naj si vzame to delo za vzgled, ker je tudi ona v bodoče poklicana, da se združi v organizacijo, ker le od skupnega dela lahko pričakuje še nadaljnjih uspehov za sebe in svojo domovino. — Domači župan tov. Stor pa je v svojem govoru opisal velike borbe, ki so jih imeli za vodovod in se zahvalil vsem, ki so sodelovali in pomagali. Ob koncu je v imenu gospodinje ga Haladova izročila načelniku zadruge Komarju lepo dozo kot priznanje za njegovo veliko delo, katerega bodo tudi gospodinje deležne v veliki meri. Potem so pristopili k hidrantu vsi navzoči in poskušali vodo. S tem je bila lepa slavnost končana.

Gospodarstvo

Padec zadrugne živinorejske postojanke na Pohorju

To je drugi slučaj v teku zadnjih sto let. Nekako pred 60 leti so hoteli na Klopnem vrhu osnovati konjerejsko zadrugo za vzgojo mladih, plemenskih konj, z ozirom na posebne sposobnosti za Pohorski teren. Vsled slabe zadrugne ideje, ki se je v teh letih še le začela širiti, ta velevažna gospodarska ustanova ni prišla do življenja in delovanja.

1. septembra t. l. je bilo na dražbi prodano planinsko posestvo »Pašniške zadruge«, ki je imela krasen planinski objekt ekonomske bodočnosti na Pohorju, med Ruško in Mariborsko kočo. To posestvo, kjer je pred 100 leti cvetela industrija stekla in je bila na tem mestu cela vas, meri danes še 260 k. jutrov z lepim gospodarskim poslopjem in moderno urejenim hlevom, zgrajenim pred letom po načrtih in s podporo kr. banske uprave.

Ta pašniška zadruga je bila ustanovljena že pred svetovno vojno, z znatno podporo avstrijske vlade — 50.000 kron in pod skrbnim nadzorstvom Kmetijskega ministrstva, ki je želelo na tem objektu osnovati živinorejsko postajo za plemeno živino Spodnjega Štajerja.

S tem, da je letos 1. septembra zadruga prodala svoj, s tolikim trudom in skrbjo javnih in državnih oblasti vpostavljen gospodarski objekt, je prišel ta objekt v privatne roke za odgovarjajočo nizko ceno in je izgubljena zopet ena važna postojanka slovenskega zadrugnega gospodarstva, posebej pa je ta čin velika izguba za našo živinorejo. Mesto da bi denar za plemensko živino prihajal na Pohorje, bo še nadalje odhajal čez mejo na Tirolsko, Solnograško in v Švico.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Do 50%

znižane cene desortiranemu blagu za časa velesejma.
1 par čevljev 40.—, 50.—, 60.— Din.

ZA IJAKE nov artikel gojzerske vrste — nepremočljiv, garantiran prvovrsten podplat.

OBRTNIKI dobe po izredni ceni garantirane štrpac-čevlje po izbiri od Din 130.— naprej.

ZA JESENSKO KMETSKO delo je pa na razpolago bogata izbira solidnih čevljev vseh vrst po zelo nizkih cenah.

Prodajalna čevljev znamke „Standard“ - „Triumf“, d. z o. z.

„Pri Pollaku“

Ljubljana, Dunajska cesta št. 23, dvorišče.

Fr. Wernig, sreski kmet. referent,

Naše belo govedo tu in onstran meje

Slovenjgrader:

V vseh srezih Dravske banovine od Gornjega grada preko Solčave in Pohorja do Sv. Lenarta v Slov. goricah je razširjeno goveje pleme, katerega pozna širša jugoslovanska javnost še prav malo, ki pa se je vsled svojih vrtilin, vsled najboljše mlečnosti med našimi podeželskimi plemeni, vsled najfinejše kakovosti mesa — prof. dr. Adametz na kmet. visoki šoli na Dunaju je označil to stvarno to pleme kot najboljše v Srednji Evropi! — vsled svoje skromnosti (govedo uspeva enako v planinskih krajih, s sladko, kakor tudi v dolinskih legah s kislikasto krmo) ohranilo pri nas v skoraj nezmanjšanem obsegu, čeprav je naš pasemski okoliš vsled državne meje odtrgan od mnogo večjega istopasemskega, deloma matičnega avstrijskega okoliša. Je to enobarvno belo planinsko (marijadvorsko) govedo, pri nas znano enostavno pod imenom marijadvorska živina. Nemški strokovni krogi na Gornjem Štajerskem imenujejo v nekem lanskem poročilu to pleme »das alte, autochtone Slowenenvieh« (stara domača slovenska živina).

Širšo našo kmetijsko javnost, predvsem pa tovariše živinorejce, ki so se lanske jeseni udeležili poučne ekskurzije v avstrijski marijadvorski okoliš, bode radi primerjave, podobnosti z našimi prilikami in v spodbudo za zadržno

delo bržčas zanimalo nekaj naslednjih podatkov iz pravkar objavljenega uradnega poročila deželne zveze marijadvorskih živinorejskih zadrug na Koroškem za poslovno leto 1931.

I. Splošno.

Pravkar končuje koroška deželna marijadvorska zadržna zveza 8 leto svojega dela. To leto, leto neugodnega razvoja za vse kmetijstvo z usodepolnim padcem cen kmetijskih, predvsem živalskih izdelkov bo ostalo kmetovalcem v Sp. Koroški še dolgo v spominu. Čeprav se je tudi v poročilih prejšnjih let ugotavljalo težkoče glede prodaje, je v poslovnem letu 1931 na žalost ugotoviti poostrenje celokupne gospodarske krize, katera se je javljala v naravnost obupnih težkočah glede prodaje vprežne, moločne in klavne živine, kakor tudi plemenskih živali. Ni pa naloga poročila razkrivati vzroke tega katastrofalnega razvoja, treba je apelirati na vsa mero-dajna mesta, da se s potrebnimi ukrepi zavzamejo za dejansko zboljšanje.

II. Rejsko zadržno delo.

Spričo žalostnega gospodarskega položaja živinorejcev, je vendar z druge strani povdariti, da je razvoj rejske zveze vseeno razveseljiv. Zveza šteje koncem poslovnega leta 19 zadrž s 391 člani in 3566 kontroliranimi kravami. V tem letu se je izvršil tudi sprejem zadržnih krav in bikov in 5 zadrž v zvezno matično rodovniško knjigo, v katero se je vpisalo 1074 krav in 176 bikov.

Navzlic strožjim zahtevam glede oblik in uporabnosti je bil uspeh odbire za centralni rodovnik zveze prav zadovoljiv, predvsem je v večini hlevov padla v oči izenačenost glede barve. Dalje je ta odbira tudi pokazala, da so se rejci s svojim plemenskim blagom že zelo približali tipu, katerega zahtevajo današnje spremenjene tržne razmere.

Radi pravilnega izkoriščanja podatkov glede pokolenja in uporabnosti se je tudi izpopolnilo in povsem predelalo »krvni« črti »Herman« in »Helios«. Pokazalo se je, da se je kri teh dveh odličnih bikov — plemenjakov po njihovih moških potomcih razširila v vsem rejskem okolišu dežele. Primerjanje posameznih podatkov premovanj je tudi pokazalo, da so si tako moški, kakor ženski potomci teh dveh črt priborili povsod prva mesta. (Našim izletnikom je gotovo še živo v spominu pisarna rejske zveze živinorejskih zadrug s kompliciranim knjigovodstvom, ogromnimi stenskim slikami, skicami in matičnimi podatki, iz katerih je vsikdar razviden razvoj in kroženje najboljše plemenske krvi v cellem delu dežele. Op. pisca.) — Izvršilo se je v zveznem okolišu 2 premovanj s točnimi rejskimi ugotovitvami ter se je nakupilo in oskrbovalo 1 pašnik za bikce.

(Konec prihodnjič.)

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Splošno krojaštvo

Makso Nečimer
Ljubljana
Selenburgova ulica 4

Slapar Ludvik, slikar

Ljubljana, lžanska cesta šte. 20

prevzema vsa v

slikarsko stroko

spadajočo dela

E K O N O M

**OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

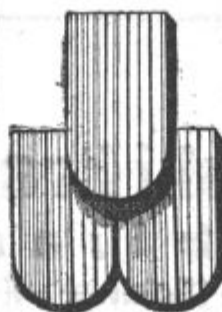
Kolodvorska ulica šte. 7

**Oglašujte
v
Kmetiskem
listu!**

ODPRTA!

**Cpeko in
strešnike**

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

**Kmetje in delavci naročajte
„KMETSKE LIST“**

Patentni zložljivi lotelj

posebno priporočljiv za bolnike, kateri trpe na astmi ali drugih bolečinah v nogah

I. Klobčaver
Ljubljana
Poljanska c. 17
dvorišče

Priporoča se tudi za vsa v tapetniško steno spadajoča dela po najnižjih cenah

Samo 66 Din

moški nizki čevlji iz pristnega usnja, visoki 79 Din, boks 87 Din, delavski iz kravine 79, 96 Din, posebno močni 107 Din, gorski 138 Din, dalje velika izbira vseh vrst polčevljev, domačih, telovadnih, športnih, turistovskih, plesnih in drugih čevljev za razne prilike po čudovito nizkih cenah.

Trgovski dom
Stermecki. Celje 63

Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

KUPUJEM
kostanjev taninski les

skozi celo leto po najvišjih cenah

Zlatko Kralj

lesotržec

Zagreb, Gjorgjevičova ulica 6/III

VSAK

zaveden kmet
bi moral
čitati naš
list!

Brezobresna
posojila
za odkup dolga, nakup
in zidavo podeljuje:
„KREDITNA ZADUGA“
LJUBLJANA
Poštni predal 307.
Sprejme zastopnike!

KMETJE! kupujte pri trdkah,
katere nudijo v na-
šem listu svoje blago

Prometni zavod
za premog d. d.

Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
SAMO NA DEBELO

Premog,

domači in inozemski za domačo kur-
javo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks,

livarniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za
premog d. d., Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 15/L

Priznana najboljši

Trboveljski
Portland-
cement

vedno v zalogi pri

»EKONOM«

Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

Manufakturna veletrgovina

FRAN HREHORIČ

Liubliana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

Zmerne cene!

Postrežba točna!

»SLAVIJA«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

v Ljubljani. Gosposka ulica 12 Telef. 2176, 2276

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Kmetijski hranilni in posojilni dom

v Ljubljani
Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in naj-
varneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil št 14.257

Brzjavaj: „KMETSKI DOM“

Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun
se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpo-
vedei, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih

papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavskih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3